

การเปรียบเทียบคุณภาพของมาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมกับ
มาตรฐานค่าแบบกราฟิก ในการประเมิน
พฤติกรรมด้านการประเมินผลของครู

นายสุนักตร์ นิมลย์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2534

ISBN 974-578-516-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

017034

117309550

A COMPARISON OF THE QUALITY OF BEHAVIORALLY-ANCHORED
RATING SCALES AND GRAPHIC RATING SCALES IN
ASSESSING TEACHERS' EVALUATIVE PERFORMANCE

Mr. Suphak Pibool

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement

for the Degree of Doctor of Philosophy

Department of Educational Research

Graduate School

Chulalongkorn University

1991

ISBN 974-578-516-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบคุณภาพของมาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมกับมาตรฐาน
มาตรฐานค่าแบบกราฟิก ในการประเมินพฤติกรรมด้านการประเมินผล
ของครู

โดย

นายสุภัทตร์ พิบูลย์

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

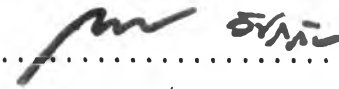
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม

ดร. กมล สุดประเสริฐ

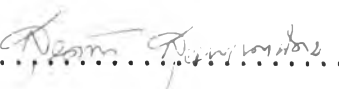

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัย)

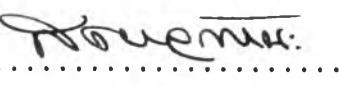
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธีระพร อุวรรณิณ)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช)

.....กรรมการ
(ดร. สงบ ลักษณ์)

ผู้พักตร์ พิบูลย์ : การเปรียบเทียบคุณภาพของมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรมกับมาตรประมาณค่าแบบกราฟิก ในการประเมินพฤติกรรมด้านการประเมินผลของครู (A COMPARISON OF THE QUALITY OF BEHAVIORALLY-ANCHORED RATING SCALES AND GRAPHIC RATING SCALES IN ASSESSING TEACHERS' EVALUATIVE PERFORMANCE) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.สุวัฒน์ สุวรรณเขตนิคม, ดร.กมล สุศุประเสริฐ, 166 หน้า.
ISBN 974-578-516-4

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพของมาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรมกับมาตรประมาณค่าแบบกราฟิกในด้านความตรง ความเที่ยง และลักษณะความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า ในสถานการณ์การประเมินพฤติกรรมด้านการประเมินผลของครู

ผลการวิจัย พบว่า มาตรประมาณค่าเชิงพฤติกรรมให้ผลการประเมินที่มีคุณภาพมากกว่ามาตรประมาณค่าแบบกราฟิก คือ (1) มีความตรงตามภาวะสัมพันธฐาน (Construct Validity) สูงกว่า เมื่อตรวจสอบโดยวิธีวิเคราะห์เมตริกซ์สหสัมพันธ์แบบ Multitrait - Multimethod และวิธีตรวจสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มครูที่ปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพต่างกัน (2) ให้ค่าความเที่ยงระหว่างผู้ประเมิน (Rater Reliability) สูงกว่า และ (3) ปรากฏลักษณะความคลาดเคลื่อนในเชิงปล่อยคะแนน (Leniency Error) และความคลาดเคลื่อนอันเนื่องมาจากการเคยมีปฏิสัมพันธ์มาก่อนระหว่างผู้ประเมินกับเป้าหมายของการประเมิน (Halo Error) น้อยกว่า

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต น. ๗๖
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

SUPHAK PIBOOL : A COMPARISON OF THE QUALITY OF BEHAVIORALLY-ANCHORED RATING SCALES AND GRAPHIC RATING SCALES IN ASSESSING TEACHERS' EVALUATIVE PERFORMANCE. THESIS ADVISOR : ASST.PROF. SUWATANA SUWANKETNIKOM, Ph.D., KAMOL SUDAPRASERT, Ph.D. 166 PP.
ISBN 974-578-516-4

The purpose of this research was to compare the quality of behaviorally - anchored Rating Scales and Graphic Rating Scales in the aspect of their validity, reliability, and errors on rating when assessing teachers' evaluative performance.

The findings shows that the Behaviorally - anchored Rating Scales are better than the Graphic Rating Scales since they (1) possess higher construct validity when tested by the multitrait - multimethod validity matrix and a group-difference detecting technique, (2) yield higher rater reliability, and (3) give less leniency and halo errors.

ภาควิชา ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2533

ลายมือชื่อนิสิต น. พ. ...
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเชตนิคม และ อาจารย์ ดร.กมล สดประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาทุ่มเท เอาใจใส่ ให้คำปรึกษาแนะนำ ช่วยเหลือทั้งร่างกายแรงใจตลอดเวลาที่ดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณด้วยความรู้สึกซาบซึ้งใจและตระหนักในพระคุณยิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาโครงการวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.อุทมพร จามรมาน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดิเรก ศรีสุโข ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสิ และ อาจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช ที่ได้ช่วยชี้แนะแนวทางในการวิจัย ให้เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้า และติดตามสอบถามข่าวคราว ตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ช่วยพิจารณาความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณหัวหน้าหมวดวิชาคณิตศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในชั้นของการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณวันดี จงคงคา ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูล คุณจิราพร เนียมสุวรรณ ที่ช่วยเหลือในด้านการดำเนินการจัดพิมพ์ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้เป็นเงิน 4,750 บาท

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อดำริ-คุณแม่คล่อง พิบูลย์ ที่ได้ส่งเสริมความก้าวหน้าของผู้วิจัยด้วยความห่วงใยยิ่งตลอดมา ระลึกถึงพระคุณของคุณแม่วรลักษณ์ แซ่เอง ที่ได้ช่วยแบ่งเบาภาระของครอบครัวตลอดระยะเวลาที่ดำเนินการวิจัย และที่จะลืมเสียมิได้ ก็คือ คุณสุวิมล พิบูลย์ คู่ชีวิต ที่ต้องรับภาระของครอบครัว อดทนต่อบรรยากาศความเคร่งเครียด ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนแล้วเสร็จ

สุนักตร์ พิบูลย์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
นิยามศัพท์ที่เกี่ยวข้อง.....	10
ประโยชน์ของการวิจัย.....	12
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง.....	14
แนวความคิดเกี่ยวกับมาตรฐานค่า.....	14
สภาพการใช้มาตรฐานค่าในงานวิจัย.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับมาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรม.....	34
งานวิจัยที่มุ่งพัฒนาและศึกษาคุณภาพของมาตรฐานค่า.....	38
แนวความคิดเกี่ยวกับการประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติงาน.....	46
พฤติกรรมการสอนของครู.....	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีการดำเนินการวิจัย..... 66
	เป้าหมายของการประเมิน..... 66
	กลุ่มตัวอย่างผู้ประเมิน..... 67
	การพัฒนามาตรวัด..... 71
	การเก็บรวบรวมข้อมูล..... 77
	การวิเคราะห์ข้อมูล..... 80
	การนำเสนอข้อมูล..... 87
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล..... 88
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ..... 109
	สรุปผลการวิจัย..... 111
	อภิปรายผล..... 115
	ข้อเสนอแนะ..... 121
	รายการอ้างอิง..... 124
	ภาคผนวก..... 132
	ประวัติผู้เขียน..... 166

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนผู้ประเมินกลุ่มต่าง ๆ ที่ส่งแบบประเมินกลับคืน และ สัดส่วนร้อยละเมื่อเทียบกับจำนวนที่คาดหวัง.....	68
2	สถานภาพของผู้ตอบแบบประเมินกลุ่มต่าง ๆ จำแนกตามตัวแปร เพศ อายุราชการ และประสบการณ์ในการวิจัย.....	70
3	สรุปจำนวนแบบประเมินรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้รับกลับคืนจากผู้ประเมิน ประเภทครูผู้สอนทั่วไปและหัวหน้าหมวดวิชา.....	78
4	สรุปจำนวนแบบประเมินรูปแบบต่าง ๆ ที่ได้รับกลับคืนจากการประเมิน พฤติกรรมตนเองของครูกลุ่มปฏิบัติงานเป็นระบบ และ กลุ่มปฏิบัติงาน ยังไม่เป็นระบบ.....	80
5	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกันของรายการพฤติกรรม 4 ด้าน ภายใต้การใช้ มาตรวัด 2 รูปแบบ เป็นเครื่องมือประเมิน (สถานการณ์การประเมิน ตนเองของครูผู้สอน).....	90
6	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างกันของรายการพฤติกรรม 4 ด้าน ภายใต้การใช้ มาตรวัด 2 รูปแบบ เป็นเครื่องมือประเมิน (สถานการณ์การประเมิน พฤติกรรมของครูผู้สอน โดยหัวหน้าหมวดวิชา).....	92
7	ผลการประเมินพฤติกรรมตนเองของครูผู้สอนกลุ่มปฏิบัติงานเป็นระบบ และกลุ่มปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบ ภายใต้การใช้มาตรประมาณค่า เชิงพฤติกรรมเป็นเครื่องมือประเมิน.....	95
8	ผลการประเมินพฤติกรรมตนเองของครูผู้สอน กลุ่มปฏิบัติงาน เป็นระบบ และกลุ่มปฏิบัติงานยังไม่เป็นระบบ ภายใต้การใช้มาตร ประมาณค่าแบบกราฟิกเป็นเครื่องมือประเมิน.....	97

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	เปรียบเทียบน้ำหนักเชิงจำแนกความแตกต่างระหว่างกลุ่มครูที่ปฏิบัติงาน มีประสิทธิภาพต่างกัน ระหว่าง กรณีใช้มาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรม เป็นเครื่องมือประเมิน กับ กรณีใช้มาตรฐานค่าแบบกราฟิกเป็น เครื่องมือประเมิน ในสถานการณ์การประเมินพฤติกรรมตนเองของ ครูผู้สอน.....	99
10	ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลการประเมินตนเองของครูผู้สอน กับ คะแนนผลการประเมินโดยหัวหน้าหมวดวิชา เปรียบเทียบระหว่าง กรณีใช้มาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมเป็นเครื่องมือประเมิน กับ กรณีใช้มาตรฐานค่าแบบกราฟิกเป็นเครื่องมือประเมิน.....	101
11	เปรียบเทียบผลการประเมินตนเองของครูผู้สอน ระหว่าง กรณีใช้ มาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมเป็นเครื่องมือประเมิน กับ กรณีใช้ มาตรฐานค่าแบบกราฟิกเป็นเครื่องมือประเมิน.....	103
12	เปรียบเทียบผลการประเมินพฤติกรรมของครูโดยหัวหน้าหมวดวิชา ระหว่างใช้มาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมเป็นเครื่องมือประเมิน กับ กรณีใช้มาตรฐานค่าแบบกราฟิกเป็นเครื่องมือประเมิน.....	105
13	ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความ คลาดเคลื่อน (Halo Score) เปรียบเทียบระหว่างกรณีใช้ มาตรฐานค่าเชิงพฤติกรรมเป็นเครื่องมือประเมิน กับ กรณีใช้มาตรฐานค่าแบบกราฟิกเป็นเครื่องมือประเมิน.....	107